

Merèixer els llibres

El centenari de les biblioteques populars, com les d'Olot i Figueres, ha coincidit amb l'anunci del carnet únic i el préstec interbibliotecari de fons de tot el país

L'anunci que la Generalitat es proposa implantar en breu un carnet únic i un catàleg de fons compartit per a les més de quatre-centes biblioteques públiques de Catalunya va ser tractat a la majoria de mitjans de comunicació com una mera nota de serveis, com si més aviat informessin de l'estat del trànsit passada l'hora punta. La mesura, al contrari, és d'una rellevància excepcional, perquè reinstaura el préstec interbibliotecari ja existent en temps de la Mancomunitat (encara que la precarietat dels mitjans de comunicació alentia molt el servei), amb el qual els usuaris podran sol·licitar títols disponibles a qualsevol biblioteca pública del país, i no només a les de la seva mateixa conurbació, com fins ara. Un lector de Girona podrà sol·licitar, doncs, un llibre del qual només hi hagi un exemplar registrat a Granollers, posem per cas, i recollir-lo i retornar-lo a la biblioteca del sistema públic de lectura que li quedi més a prop.

La unificació del servei i, per tant, també del catàleg bibliogràfic, anunciada dimarts passat durant la clausura de la commemoració del centenari de la Xarxa de Biblioteques Populars, impulsada per la Mancomunitat el 1918, és una aspiració en la qual es treballava des de fa quatre anys i que dona un sentit ple a la celebració d'efemèrides: no com una rememoració de glòries passades, sinó com una obra en curs de la qual es potencia el millorament continu.

Que la notícia fos difosa per l'aniversari de les primeres biblioteques populars posa de manifest el referent polític i cultural en el qual clarament s'inspira. Aquella xarxa de biblioteques desplegada fa cent anys, d'acord amb una disposició que havia estat aprovada per la Mancomunitat ja el 1915 i que ompliria de contingut Eugeni d'Ors, primer des del Consell de Pedagogia i després com a director d'Instrucció Pública, va representar un esforç pioner a tot l'Estat espanyol per modernitzar un país culturalment deprimat en què prop del quaranta per cent de la població era analfabeta. De les vuit biblioteques que va arribar a preveure la Mancomunitat abans de ser liquidada per la dictadura de Primo de Rivera, dues van ser implantades en terres gironines: la d'Olot, inaugurada el 22 de setembre de 1918 com la segona de les quatre considerades pioneres o princep, com li agradava dir-ne a Ors (les altres tres van ser les de Valls, Sallent i les Borges Blanques, a les quals s'afegiria l'any següent la de Canet de Mar), i la de Figueres, que va ser aprovada en la segona tongada i inaugurada el 1922, com les del Vendrell i Pineda. Totes responien a un model arquitectònic pràcticament calcat que reinterpretava l'arquetip clàssic del temple, amb un atri de columnes coronat per cúpules a banda i banda.

La d'Olot va ser aixecada en uns terrenys cedits pel potentat Manel Malagrida que oferien un entorn retirat i idíl·lic que acabaria suposant un entrebanc: calia molta devoció a la cultura per caminar més de quinze minuts per arribar-hi. L'edifici acabaria sent enderrocat el 1967. La de Figueres, aixecada al solar d'una antiga presó, era més cèntrica, però va ser destruïda durant els bombardejos de la Guerra Civil i després de successives restauracions, seria substituïda per l'actual. Encara que avui sembli increïble, fins als anys vint del segle passat, amb la implantació d'aquelles biblioteques capdavanteres, no existia a cap racó de la península el préstec de llibres "a qualsevol persona que ho sol·liciti i sense garantia de cap classe", com exclamava fascinat Josep Puig Pujades.

Publicat a:

-El Punt Avui. Girona 12-01-2019, Pàgina 38

Font del document: <http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/1534092-mereixer-els-libres.html>